

INTERVIEW Roze 50+ in coronatijd

Veel LHBTI'ers nog eenzamer dan studenten

Ook de LHBTI+-community in het Gooi en omstreken heeft het moeilijk tijdens de coronapandemie. Net als scholieren en studenten missen velen hun contacten in eigen kring. Dat geldt zeker voor de ouderen onder hen.

Bert-Jan van Oel

Hilversum ■ Binnen de Roze 50+-gemeenschap heerst veel eenzaamheid en liggen depressies op de loer. De Hilversumse Joanne Klusman (70) en Gon Teunissen (77, Amersfoort), beiden zeer actief binnen én Ambassadeur van Roze 50+, leggen uit hoe dat kan.

Dat LHBTI'ers behoefte hebben aan contact binnen de eigen community is eigenlijk niet zo gek, als je er goed over nadenkt. Natuurlijk leven Gon Teunissen en Joanne Klusman niet opgesloten in een roze hoekje van de maatschappij. Hebben ze hetero buren en kennissen. Beiden zijn zelfs getrouwd geweest en hebben kinderen en kleinkinderen. Pas later kwamen ze uit de kast. Integratie voltooid zou je denken.

Maar ze hebben daarnaast ook specifieke behoeftes. Op een 'hetero-verjaardagfeestje' - oké, die zijn er momenteel natuurlijk ook niet - kom je bijvoorbeeld niet snel die ene heel erg leuke lesbische vrouw tegen. En dat is nog maar één aspect.

Jullie geven allebei aan dat de eenzaamheid onder met name oudere LHBTI'ers groot is.

Joanne Klusman: „Als contactpersoon van Roze 50+ voor Hilversum organiseerde ik eenmaal per maand een gezellige bijeenkomst, het 50+ Café. Daar konden alle LHBTI'ers terecht voor een vrijdagmiddagborrel in Filmtheater Hilversum. Er kwamen LHBTI'ers uit het hele land, Arnhem, Lelystad, Amsterdam en noem maar op. En zo hielden we meer activiteiten. Dat is allemaal weggevallen. Elkaar ontmoeten is moeilijker geworden. Binnen de Roze 50+-gemeenschap zijn veel mensen ook bang om corona op te lopen, mede in verband met hun leeftijd en onderliggende klachten. Die durven niet het openbaar vervoer in om op bezoek te gaan. Sommigen durven zelfs geen boodschappen te doen. En de meesten hebben geen kinderen of kleinkinderen die langskomen hè, dus die contacten missen ze ook.”

Hoe schrijnend is de situatie?

Gon Teunissen: „Ik kan als voorbeeld het overlijden geven van Hens van Rijswijk, heel bekend in de roze community, vooral in Amsterdam. Ze was al in de tachtig, had twee keer haar heup gebroken en kwam na revalidatie in een verpleeghuis. Een neef heeft haar, zo hoorden we achteraf, met van alles geholpen en later de uitvaart geregeld. Maar hij kon nergens een adressenlijst van 'roze vriendin-

nen' van Hens vinden. Dus die waren niet op de hoogte. Ze is eenzaam gestorven. Alleen zij kende haar vriendenkring en die mensen konden haar thuis niet meer bereiken omdat ze was opgenomen.”

Het klinkt alsof LHBTI'ers gescheiden levens leiden. Een met familie en buren en een leven binnen de regenbooggroeping.

Gon Teunissen: „Dat is ook zo. Niet iedereen, maar velen van ons leiden van die gescheiden levens: je verjaardag vieren met familie en daarnaast apart met je 'roze familie'. En de twee wereldjes kennen elkaar niet of nauwelijks. Daarom adviseer ik iedereen: maak een lijst met namen, adressen en telefoonnummers. Dan kunnen je vrienden of familie worden geïnformeerd als er met jou iets aan de hand is.

Natuurlijk ga je ook om met hetero's en dat kan prima en is gezellig. Maar als je, zoals Joanne en ik, lesbisch bent, zijn er toch specifieke zaken waarover je graag wilt praten. Dat gebeurt niet op een hetero-feestje of een familiedag. Joanne en ik organiseerden totdat corona kwam tal van activiteiten, wandelingen, picknicks, avondjes uit en etenjes. Daar wordt nauwelijks of niet naar gevraagd en daar kun je niet over vertellen. Dat is niet fijn.”

Verder is het ook zo dat binnen dat brede scala van LHBTI'ers de diversiteit nogal groot is. Ik kan heel leuk een halfuurtje kletsen met een homoman, maar in de praktijk zie je toch dat lesbiennes, homo's, transgenders elkaar opzoeken. Iedere groep heeft toch zijn eigen identiteit.”

Opmerkelijk, jullie zijn allebei getrouwd geweest met een man en hebben ook kinderen. Is dat kenmerkend voor jullie generatie?

Joanne Klusman: „Ik heb vier kinderen gekregen uit mijn huwelijk, van wie er een inmiddels is overleden. Ik heb kleinkinderen en dat is heerlijk. Ik ben dus laat uit de kast gekomen. Maar de jaren daarvoor beschouw ik niet als verloren. Het huwelijk zelf was niet zo bijzonder, maar het kinderen krijgen had ik nooit willen missen.”

Gon Teunissen: „Voor mij geldt hetzelfde. Ik heb een zoon en kleinkinderen. Een huwelijk was toen wél iets vanzelfsprekends. Als je er dan later achter komt dat je

Joanne Klusman (met gitaar): „Binnen de Roze 50+-gemeenschap zijn veel mensen ook bang om corona op te lopen.” Achter haar Gon Teunissen.

FOTO'S STUDIO KASTERMANS/DANIELLE VAN COEVORDEN.

„Maak een lijst met namen, adressen en nummers. Dan kunnen je vrienden of familie worden geïnformeerd als er iets aan de hand is

Gon Teunissen kijkt toe in de tuin van Joanne Klusman.

groepsverband maken, maar daarna kun je nergens neerstrijken om gezellig koffie te drinken en te praten.”

„anders' bent, is dat moeilijk, maar ook bevrijdend. Net als Joanne had ik het niet anders gewild dan zoals het is gegaan.”

Jullie missen de bijeenkomsten, waarin jullie over je eigen thema's kunnen praten en eventueel nieuwe contacten kunnen leggen of een partner kunnen vinden. Zijn er binnen de en LHBTI+-gemeenschap nog meer problemen die eruit springen?

Joanne Klusman: „Ik maak het nu van dichtbij mee, omdat een mij na aan het hart liggend iemand in transitie is. Als je nu midden in dat proces zit, van man naar vrouw of andersom, ligt alles stil. Operaties, geestelijke bijstand, alles waar je naar uitkijkt en op gerekend hebt, is op de lange baan geschoven. Je zit al tijden - en wie weet hoe lang dat nog gaat duren - in een tussenfase en kunt die belangrijke volgende stappen niet zetten.

Ja, hooguit eens in de drie weken naar de huisarts om een hormooninjectie te halen. Voor de betreffende mensen is dat verschrikkelijk zwaar. En vind dan maar een lotgenoot om erover te kunnen praten.”

Willen jullie op termijn, als dat nodig mocht zijn, naar een roze of een 'gewoon' verzorgingscentrum?

Gon Teunissen: „Nee, ik blijf thuis wonen, hoewel er in Amsterdam enkele wooncentra zijn voor 'roze ouderen'. En er bestaan plannen voor meer van soortgelijke woonvormen, ook elders. Maar de meesten van ons komen toch in een 'gewoon huis' terecht. En dan gaan ze vaak weer terug in de kast. Want hun generatiegenoten zijn niet allemaal zo ruimdenkend en er heerst vaak een cultuur van pesten in zorgcentra tussen bewoners onderling. Je kunt niet meer jezelf zijn.”

„Als je nu midden in dat proces zit, van man naar vrouw of andersom, ligt alles stil

Cathérine Kool vond liefde

Hoe belangrijk intensieve sociale contacten en groepsbijeenkomsten voor zijn voor LHBTI'ers wordt duidelijk uit het verhaal van Cathérine Kool, gastvrouw op de (nu stilliggende) bijeenkomsten van Roze 50+ in het Filmtheater. De Blaricumse (70) was vroeger ook getrouwd en kreeg kinderen. Daarna kwam het besef dat ze op vrouwen viel.

„Ik ben twee jaar geleden getrouwd met een vrouw die ik heb leren kennen in het Amersfoortse café Koetje. Daar kwamen tot de intrede van corona veel LHBTI'ers bij elkaar voor feestjes, om te dansen, voor ententjes. Echt een plek om con-

tacten te leggen. Ik kwam Jet, zoals ze heet, later op een ander bijeenkomst opnieuw tegen, we kregen verkering en een jaar later gingen we trouwen.”

Ook op latere leeftijd is er soms de behoefte aan een partner. De kansen om die tegen te komen zijn groter in groepsverband.

„Wat mij overkwam, zou in deze tijd niet gebeurd zijn”, zegt ze. „Ouderen hebben bovendien vaak meer moeite met internet en dus is online zoeken naar een partner niet altijd een optie. En trouwens, in het echt is het toch veel leuker!”

Bert-Jan van Oel